



Katowice, 14.10.2005 r.

PROTOKÓŁ

z kontroli doraźnej w zakresie realizacji zadań konwojowych przez Straż Miejską w Rybniku.

I. INFORMACJE WSTĘPNE.

Z polecenia Śląskiego Komendanta Wojewódzkiego Policji w Katowicach, na podstawie § 8 Zarządzenia nr 7 MSWiA z dnia 29.03.2001r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przeprowadzania kontroli urzędu obsługującego Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz organów i jednostek organizacyjnych podległych, podporządkowanych i nadzorowanych przez MSWiA, zespół kontrolny w składzie:

- podinsp. Lidia Zdebel – ekspert Wydziału ds. OIN i Inspekcji KWP w Katowicach (kierownik zespołu), upoważnienie do przeprowadzenia kontroli wydane przez Śląskiego Komendanta Wojewódzkiego Policji w Katowicach nr 78/05 z dnia 04.05.2005r., poświadczenie bezpieczeństwa nr 399/03 KWP w Katowicach upoważniające do dostępu do dokumentów niejawnych oznaczonych klauzulą "ściśle tajne"
- kom. Zbigniew Jałowicz – specjalista Wydziału Prewencji KWP w Katowicach, upoważnienie do przeprowadzenia kontroli wydane przez Śląskiego Komendanta Wojewódzkiego w Katowicach nr 77/05 z dnia 04.05.2005r., poświadczenie bezpieczeństwa nr 898/00 KWP w Katowicach, upoważniające do dostępu do dokumentów niejawnych oznaczonych klauzulą "tajne",

w oparciu o program kontroli l.dz. IP – 350/05, zatwierdzony przez Naczelnika Wydziału ds. OIN i Inspekcji KWP w Katowicach, insp. Marka Karolczyka, przeprowadził w Straży Miejskiej w Rybniku (NIP – 642 – 001 – 07 – 58, REGON – 000649427), mającej siedzibę w budynku przy ul. Gen. Hallera 12 B, podległej Prezydentowi Miasta Rybnika, kontrolę doraźną w wymienionym wyżej zakresie.

Kontrolę zainicjował anonim skierowany do Śląskiego Komendanta Wojewódzkiego Policji w Katowicach, który wpłynął do Wydz. ds. OIN i Inspekcji KWP w dniu 26.04.2005r. Jego autor zarzuca Komendantowi Straży Miejskiej w Rybniku tolerowanie niezgodnego z obowiązującymi przepisami wyposażenia podległych mu funkcjonariuszy podczas konwojowania wartości pieniężnych (Załącznik nr 1).

W związku z powyższym celem kontroli była ocena prawidłowości wykonywania konwojów przez funkcjonariuszy w/w Straży.

Kontrolę wpisano do książki kontroli Urzędu Miasta nr 0902/05 w pozycji 3.

Czynności kontrolne realizowano w dniach 04.05., 06.05. i 16.05.2005r. w siedzibie Straży oraz w Urzędzie Miasta Rybnika.

Zwłoka w dokumentacyjnym opracowaniu kontroli spowodowana była wykonywaniem przez kierownika zespołu innych czynności zleconych przez Naczelnika Wydziału ds. OIN i Inspekcji KWP w Katowicach (w tym innych kontroli) a następnie korzystania z urlopu wypoczynkowego.

Kontrolą objęto okres od 1.07.2004r. do dnia jej rozpoczęcia tj. 04.05.2005r. Jej zakres przedmiotowy dotyczył:

1. Wykonywania przez strażników zadań konwojowych.
2. Nadzoru funkcjonalnego nad realizacją konwojów.

Kontrolę przeprowadzono metodą reprezentatywną. Oparto ją na niżej wymienionych przepisach:

1. Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997r. o strażach gminnych (z późniejszymi zmianami).
2. Rozporządzenie MSWiA z dnia 12 sierpnia 2004r. w sprawie zakresu i sposobu współpracy Policji ze strażami gminnymi (miejskimi) oraz zakresu sprawowania przez Komendanta Głównego Policji nadzoru nad działalnością straży.
3. Rozporządzenie MSWiA z dnia 22 marca 2004r. w sprawie zakresu i sposobu przeprowadzania przez straże gminne (miejskie) ewidencji etatów, wyposażenia w środki przymusu bezpośredniego oraz wyników działań straży.
4. Rozporządzenie MSWiA z dnia 14 października 1998r. w sprawie szczegółowych zasad i wymagań, jakim powinna odpowiadać ochrona wartości pieniężnych przechowywanych i transportowanych przez przedsiębiorców i inne jednostki organizacyjne.
5. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 lutego 2003r. w sprawie zasad wynagradzania i wymagań kwalifikacyjnych pracowników samorządowych zatrudnionych w urzędach gmin, starostwach powiatowych i urzędach marszałkowskich.

Prezydentem miasta Rybnika jest pan Adam Fudali.

Straż Miejska w Rybniku utworzona została na podstawie Zarządzenia nr OR - 1 - 0136/2/91 Prezydenta Miasta z dnia 29.03.1991r. o powołaniu Straży Miejskiej.

Komendantem Straży Miejskiej w Rybniku od dnia 04.04.1991r. jest pan Ryszard Sadowski.

II. USTALENIA KONTROLI.

1. Wykonywanie przez strażników zadań konwojowych.

Straż Miejska w Rybniku wykonuje kilka konwojów dziennie. ~~Zdecydowana~~ większość to transport wartości pieniężnych z siedzib podmiotów podległych urzędowi do banku usytuowanego na terenie miasta.

Dla celów niniejszej kontroli prezydent Miasta Rybnika udostępnił dane o wielkościach konwojowanych wartości pieniężnych w okresie lipiec 2004r. - kwiecień 2005r., uwzględniając wartości największe konwojowane w danym miesiącu. Były to konwoje realizowane na rzecz:

- Urzędu Miasta Rybnika,
- Zakładu Gospodarki Mieszkaniowej w Rybniku, ul. 3 Maja 12,
- Rybnickich Służb Komunalnych w Rybniku, ul. Jankowicka 41 B,
- Zarządu Transportu Zbiorowego w Rybniku, ul. Budowlanych 6,
- Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Rybniku, ul. Gliwicka 72, tj. wszystkich podmiotów, na rzecz których Straż Miejska w Rybniku wykonuje konwoje wartości pieniężnych

- łącznie 37 przypadków.

Sprawdzając uzyskane dane stwierdzono, że w badanym okresie Straż Miejska w Rybniku ~~nie transportowała wartości większych niż 1 jednostka~~ obliczeniowa tzn. większych niż 120-krotność przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za ubiegły kwartał, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski" (§ 1, ust. 5 rozporządzenia MSWiA z dnia 14 października 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad i wymagań, jakim powinna odpowiadać ochrona wartości pieniężnych przechowywanych i transportowanych przez przedsiębiorców i inne jednostki organizacyjne, Dz. U. nr 129 z 1998 r.)

Z 37 zbadanych przypadków: w 19 - konwojowano wartości pieniężne - do 0,3 jednostki obliczeniowej, a w 18 - od 0,3 do 1 jednostki obliczeniowej.

Wymienione wyżej konwoje wykonywane były przez dwóch funkcjonariuszy Straży (sporadycznie trzech) wyposażonych w środki przymusu bezpośredniego w postaci: kajdanek, pałki wielofunkcyjnej "TONFA" i ręcznego miotacza gazu przy użyciu pojazdów samochodowych będących w dyspozycji Straży Miejskiej, nie spełniających warunków technicznych pojazdów przystosowanych lub specjalnych. Strażnicy dysponowali radiostacją umożliwiającą łączność z dyżurnym Straży i innymi patrolami będącymi w służbie.

Ustalono ponadto, że przewożone pieniądze pakowano w walizki/torby posiadające zamknięcie szyfrowe a niekiedy system alarmowy i szokująco-dźwiękowy (Załącznik nr 2).

Z uwagi na fakt, że podczas kontroli doszło do różnicy stanowisk w przedmiocie zakresu stosowania w/w rozporządzenia kontrolujący zwrócili się w tej kwestii o opinię do Zespołu Prawnego KWP w Katowicach.

W odpowiedzi z dnia 1.09.2005r. Ldz. RP-3698/05 uzyskano, że "do realizacji zapisu art.11 pkt. 9 ustawy o Strażach Gminnych, należy odpowiednio stosować regulacje

zawarte w rozporządzeniu MSWiA z 14 października 1998r. " (Załącznik nr 3).

W związku z powyższym uznano, że konwoje, podczas których transportowano wartości pieniężne w przedziale od 0,3 do 1 jednostki obliczeniowej (18 przypadków) wykonane zostały z naruszeniem przepisów rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 14 października 1998r. w sprawie szczegółowych zasad i wymagań, jakim powinna odpowiadać ochrona wartości pieniężnych...(-).

W wymienionych wyżej 18 przypadkach, transport powinien być ochraniać przez co najmniej jednego konwojenta wyposażonego w broń palną (§ 1 pkt 8 cytowanego rozporządzenia) oraz w stosowne środki łączności wewnętrznej i zewnętrznej, a także środki ochrony osobistej w postaci wyposażenia kuloodpornego, składającego się przynajmniej z kamizelki i hełmu (dyspozycja § 6, § 8 i §9 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia).

Sprzętu takiego jednak – jak ustalono – Straż Miejska w Rybniku w swoim wyposażeniu – nie posiada. Kontrolujący uznali zatem, że sposób wykonywania konwojów przez SM w Rybniku, nie zapewnia należytego bezpieczeństwa ani strażnikom i konwojowanemu mieniu.

2. Nadzór funkcjonalny nad organizacją konwojów.

Organizacja konwojów wartości pieniężnych wykonywanych przez Straż Miejską w Rybniku przedstawia się następująco:

informacja o potrzebie realizacji konwoju przekazywana jest telefonicznie (najczęściej przez kasjerkę) dyżurnemu Straży, który następnie, drogą radiową, powiadamia o zleceniu, zmotoryzowany patrol interwencyjny, poprzez podanie umówionego hasła – zdania.

Patrol przybywa na miejsce rozpoczęcia konwoju, zazwyczaj po około 10 minutach od zgłoszenia.

O rozpoczęciu i zakończeniu konwoju, jego dowódca informuje dyżurnego Straży.

Wykonane czynności dokumentowane są przez strażników – w notatkach służbowych oraz przez dyżurnego Straży – w książce raportów.

Komendant Straży oświadczył, że książki raportów sprawdza osobiście na bieżąco, bądź zleca tę czynność swojemu Zastępcy – Andrzejowi Lisowskiemu.

Uwagi, co do przebiegu służby lub sposobu jej dokumentowania przekazywane są zainteresowanym ustnie.

Poszczególni strażnicy natomiast, z aktywności i efektów w służbie oraz poprawności jej dokumentowania, rozliczani są przez dyżurnych, którzy w przypadku stwierdzenia uchybień informują o nich ustnie Komendanta Straży lub jego Zastępcę.

Przynajmniej raz w miesiącu przeprowadzana jest odprawa całego stanu, połączona często ze szkoleniem.

Odprawy te nie są jednak nigdzie dokumentowane.

Komendant Straży oświadczył ponadto, że na pewno w grudniu 2005r. przypomniał na odprawie o zachowaniu środków ostrożności podczas wykonywania konwojów. Przyznał jednak, że nie są mu znane przepisy rozporządzenia MSWiA z 14 października 1998r. w sprawie szczegółowych zasad i wymagań, jakim powinna odpowiadać ochrona wartości pieniężnych [...].

W związku z w/w ustaleniami zapoznano się z zakresami czynności

Komendanta Straży (I.dz. Or - I- 0112/00045/03 z 24.10.2003r.) i jego Zastępcy (I.dz. SM - 0112/2/03 z 02.01.2003r.), stwierdzając, że ich obowiązki określone zostały w nich w sposób ogólny poprzez sformułowanie, że Komendant Straży "planuje, organizuje i sprawnie kieruje całokształtem prac Wydziału oraz sprawuje bieżący nadzór nad wykonywaniem przez podległych pracowników nałożonych obowiązków". Natomiast jego Zastępca: "Kieruje bieżącą działalnością Straży Miejskiej pod nieobecność Komendanta Straży [...]" (**Załącznik nr 4**).

W świetle powyższych ustaleń uznano, że podobnie jak sposób wykonywania konwojów, także ich organizacja nie zapewnia bezpieczeństwa strážnikom i konwojowanemu mieniu. Za taką oceną przemawia np. zasada ustnego zlecenia konwoju, brak odprawy przed jego realizacją, brak planu konwoju, w tym określenia trasy awaryjnej.

Natomiast nadzór Komendanta, nie tylko nad kontrolowanym zagadnieniem lecz także nad całością zadań realizowanych przez Straż wydaje się wątpliwy, a na pewno mało aktywny.

W toku kontroli zbadano także zasadność innych zarzutów podniesionych przez autora anonimu, tj.

1. Nie posiadanie przez kierownika referatu Straży Miejskiej w Rybniku wymaganych przepisami kwalifikacji (wyższego wykształcenia).
2. Niszczenie przez Komendanta Straży notatek i notatników służbowych.

Sprawdzając powyższe stwierdzono:

Ad. 1.

Organizację wewnętrzną Urzędu Miasta Rybnika oraz istniejące w nim stanowiska kierownicze określa Regulamin Organizacyjny Urzędu przyjęty zarządzeniem nr 152/2002 (z późniejszymi zmianami) Prezydenta Miasta Rybnika z dnia 12.12.2002r.

Zgodnie z tą regulacją w Straży Miejskiej nie przewidziano podziału na referaty, a co za tym idzie nie utworzono stanowiska kierownika referatu (**Załącznik nr 5**).

W toku kontroli ujawniono natomiast, że dwaj strážnicy: st. inspektor Antoni Sosna i st. inspektor Jacek Szczepański noszą bezprawnie na naramiennikach dystynkcje kierownika referatu (**Załącznik nr 6**).

Wymienieni oświadczyli, że dystynkcje noszą od grudnia 2001r. na podstawie ustnego polecenia Komendanta Straży - Ryszarda Sadowskiego.

R. Sadowski nie negował tego. Jego zdaniem bowiem, st. inspektor J. Szczepański i st. inspektor A. Sosna "wykonują zadania bardziej odpowiedzialne niż pozostali strážnicy", dlatego też uważa ich za pracowników wiodących, "kierowników".

Dodał, że powyższe wynikało z błędnej interpretacji przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 lipca 1998 r. w sprawie umundurowania, legitymacji, dystynkcji... strážników gminnych (miejskich) (Dz. U. nr 112 z 1998 r.).

Zdaniem zespołu kontrolnego w w/w przypadkach mogło dojść do popełnienia wykroczenia z art. 61 § 1 KW.

Ad. 2

W toku kontroli przyjęto od Komendanta Straży ustne oświadczenie (udokumentowane protokołarnie), w którym w/w stwierdził, że od 1991r. co pewien czas

mf *20*

niszczy notatniki służbowe podległych mu funkcjonariuszy, paląc je. Ostatni raz miało to miejsce jesienią 2004r. w obecności Zastępcy, Andrzeja Lisowskiego oraz st. inspektora Jacka Szczepańskiego.

R. Sadowski nie potrafił powiedzieć ile notatników zniszczył od momentu objęcia stanowiska Komendanta, gdyż fakt ich wydawania i zdawania aż do 2004r. nie był nigdzie odnotowywany. Nie były one również ewidencjonowane.

Przeznaczając notatniki służbowe do spalenia kierował się, jak stwierdził terminem przedawnienia wykroczeń. Tak więc notatnik z danego okresu przechowywał w siedzibie Straży przez 2-3 lata, uznając, że w tym czasie mogą być "potrzebne" w postępowaniach prowadzonych przez właściwe organy.

R. Sadowski stwierdził również, iż nigdy nie zastanawiał się nad archiwizowaniem notatników. Nie konsultował także tej kwestii z Naczelnikiem Wydziału Administracyjnego Urzędu Miasta.

Podobnie postępował z notatkami służbowymi, które nie były dołączone do spraw wychodzących "na zewnątrz" (np. z notatkami z kontroli posesji), tj. niszczył je po upływie około 1 roku od daty sporządzenia (Załącznik nr 4).

O ustaleniach niniejszej kontroli, po zakończeniu czynności kontrolnych poinformowano Prezydenta Miasta Rybnika.

III. PODSUMOWANIE.

Przeprowadzona kontrola - zasadniczo - potwierdziła zarzuty zawarte w anonimie skierowanym do Śląskiego Komendanta Wojewódzkiego Policji w Katowicach. Ujawniła bowiem, że blisko połowa zbadanych przypadków konwojów wartości pieniężnych (tj. 18 z 37) wykonywanych przez funkcjonariuszy Straży Miejskiej w Rybniku zrealizowana została z naruszeniem przepisów rozporządzenia MSWiA z dnia 14 października 1998r. w sprawie szczegółowych zasad i wymagań, jakim powinna odpowiadać ochrona wartości pieniężnych przechowywanych i transportowanych przez przedsiębiorców i inne jednostki organizacyjne, dotyczących wyposażenia konwojentów w:

- broń palną,
- środki łączności,
- środki ochrony osobistej.

Potwierdzono także bezprawne:

- noszenie przez dwóch funkcjonariuszy Straży: st. inspektora Antoniego Sosnę i st. inspektora Jacka Szczepańskiego, dystynkcji kierownika referatu,
- niszczenie od 1991 roku przez Komendanta Straży notatników oraz notatek służbowych prowadzonych i sporządzonych przez podległych mu strażników.

Uznano, że powyższe było wynikiem niezajomości przez Komendanta Straży Miejskiej w Rybniku - Ryszarda Sadowskiego obowiązujących przepisów regulujących funkcjonowanie Straży oraz jego lekceważącego stosunku do nałożonych obowiązków.

IV. WNIOSKI.

Prezydent Miasta Rybnika – pan Adam Fudali spowoduje:

1. Wypracowanie – w porozumieniu – z Komendantem Straży Miejskiej oraz osobami odpowiedzialnymi za finanse miasta koncepcji dostosowania konwojów wartości pieniężnych do obowiązujących przepisów. W tym zakresie rozważy ewentualność doposażenia Straży w broń palną, środki łączności oraz środki ochrony osobistej bądź zleci wykonywanie konwojów wyspecjalizowanym podmiotom.
2. Rozważenie wyciągnięcia konsekwencji służbowych wobec:
 - Komendanta Straży Miejskiej – Ryszarda Sadowskiego,
 - Zastępcy Komendanta Straży – Andrzeja Lisowskiego
3. Wzmocnienie nadzoru nad funkcjonowaniem Straży Miejskiej w zakresie wykonywania przez nią zadań konwojowych.

Ponadto zespół kontrolny proponuje:

1. Materiały dotyczące niszczenia przez Komendanta Straży Miejskiej w Rybniku notatników i notatek służbowych przesłać do oceny Prokuratorowi Okręgowemu w Gliwicach.
2. Zobowiązać Komendanta Miejskiego Policji w Rybniku do skierowania do Sądu Rejonowego w Rybniku wniosków o ukaranie:
 - st. inspektora Antoniego Sosny i
 - st. inspektora Jacka Szcapańskiego w związku z popełnieniem przez w/w wykroczenia z art. 61 § 1 KW.

Prezydent Miasta Rybnika – pan Adam Fudali pouczony został o przysługującym mu przed podpisaniem protokołu – prawie zgłoszenia na piśmie organowi zarządzającemu kontrolę w terminie 14 dni od otrzymania protokołu, umotywowanych zastrzeżeń w sprawie stanu faktycznego i prawnego ocen, uwag i wniosków zawartych w protokole kontroli, a także o prawie złożenia odmowy podpisania protokołu kontroli i złożenia w terminie 14 dni od jego otrzymania organowi zarządzającemu kontrolę pisemnego wyjaśnienia tej odmowy (§ 26 i 28 Zarządzenia Nr 7 Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 29.03.2001 r. w sprawie warunków i trybu przeprowadzania kontroli urzędu obsługującego Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz organów i jednostek organizacyjnych podległych, podporządkowanych i nadzorowanych przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Ponadto zapoznano Prezydenta Miasta Rybnika z treścią § 30 cytowanego Zarządzenia tj. obowiązku poinformowania w terminie 30 dni od dnia otrzymania protokołu organu zarządzającego kontrolę o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków oraz podjętych działaniach, o ile w protokole kontroli wnioski i uwagi takie zostały przekazane.*

* informację w formie pisemnej kierować na ręce Śląskiego Komendanta Wojewódzkiego Policji w Katowicach za pośrednictwem Naczelnika Wydziału ds. OIN i Inspekcji KWP w Katowicach.

Jeden egzemplarz protokołu celem zapoznania się z jego treścią, przekazano Prezydentowi w dniu_____.

Prezydent protokół podpisał/odmówił podpisania protokołu w dniu_____ nie wnosząc/zgłaszając na piśmie zastrzeżenia.

Podpis kontrolowanego



Kontrolujący

1. _____

2. _____

wyk. w 3 egz. LZ/KW

egz. nr 1 wdz. d/s OIN i Inspekcji KWP K-ce

egz. nr 2 - PM Rybnika

egz. nr 3 - RM Rybnika

podimp. M. Ślósarczyk
14.10.2005r.